

Prejav predsedníčky Metsolovej na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady
17. apríl 2024

Ďakujem, Charles.

Dobrý večer, vážení přítomní.

O 50 dní sa do volebných miestností vyberú stovky miliónov Európanov. Ako iste viete, v týchto dňoch navštevujem členské štáty, kde sa spolu s poslancami EP stretávame s občanmi. Od ľudí, s ktorými sme sa stretli, vieme, že medzi ich hlavné priority patria boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, bezpečnosť, posilnenie ekonomiky a vznik nových pracovných miest.

To sú tie témy, ktorými sa podľa ľudí máme zaoberať a riešiť ich tak, ako sme to ukázali pri migrácii. Preto vítam našu diskusiu o podpore hospodárskeho rastu a zvyšovaní európskej konkurencieschopnosti, ktorej potrebu potvrdila aj analýza Enrica Lettu v jeho správe na vysokej úrovni o budúcnosti jednotného trhu. Prichádza však v neľahkých časoch.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

Jednotný trh je náš originálny model rastu Únie. Je silným motorom konvergenzie a naším najhodnotnejším prínosom. Dnes môžu ľudia žiť, pracovať, študovať kdekoľvek a cestovať kamkoľvek v Únii. Pomáha firmám, veľkým aj malým, začať podnikáť tam, kde sa rozhodnú, poskytuje im lepší prístup na trh a zároveň podporuje ich konkurencieschopnosť. Spotrebiteľom zasa umožňuje širší výber za lacnejšie ceny a pri väčšej ochrane spotrebiteľa tak, aby boli zohľadnené ich záujmy. Ako najväčší jednotný demokratický trh na svete nám tiež pomohol zlepšiť naše postavenie vo svete.

A predsa, nový geopolitický vývoj a čoraz komplexnejšie výzvy odhalili zraniteľné miesta nášho jednotného trhu. Ako urobiť Európu konkurencieschopnejšou, inovatívnejšou a autonómnejšou? Ako prilákať firmy, vytvoriť nové pracovné miesta a zvýšiť hospodársky rast?

To, o čom tu dnes diskutujeme, nie je nič nové. Jednotný trh sa už viac ako 30 rokov neustále vyvíja a jeho vývoj úzko súvisí so strategickými prioritami EÚ. Preto dnes nesmieme zabúdať na to, že projekt európskeho jednotného trhu je, a vždy bol, silne politický. Som však presvedčená, že náš hospodársky priestor má potenciál ponúknuť ľuďom ešte viac výhod. Teraz je ten správny čas, aby sme ho využili.

To znamená, že náš jednotný trh musíme prehĺbiť tak, aby dokázal reagovať na potreby súčasného vývoja, zvlášť ak ide o zelenú a digitálnu transformáciu našich ekonomík. Stačí zvýšiť produktivitu, urýchliť prílev investícií do nášho priemyselného potenciálu, vrátane inteligentných elektrických sietí, a zároveň integrovať jednotný trh s energiami, financiami a telekomunikáciami a my vieme znížiť naše strategické závislosti a pritom podporiť a udržať hospodársky rast. Jednotný trh je najväčšou hnacou silou nášho hospodárstva, ktorá sa musí odraziť aj vo vyrovnávaní životných štandardov našich komún. Vďaka tomu vieme riešiť sociálne vylúčenie, či už na internete alebo mimo neho.

V praxi si to bude vyžadovať väčšie úsilie pri dosahovaní rovnosti podmienok. Schválenie aktu o digitálnych službách, aktu o digitálnych trhoch a aktu o umelej inteligencii je dôležitý krok správnym smerom. Musíme však dosiahnuť rovnakú úroveň záväzkov, pokiaľ ide o energetiku a v širšom zmysle aj o zelenú transformáciu.

Realita je dnes taká, že kým naše ciele patria k tým popredným na svete, a to je niečo, na čo by sme mali byť a sme hrdí, nadmerná byrokratická záťaž nás spomaľuje. Napríklad, v niektorých prípadoch môže iba vývojová fáza výstavby veterného parku na mori trvať tak dlho, ako dokončenie stavby veterného parku na súši. Čo znamená, že budovanie efektívnejšej infraštruktúry je dnes v Európe podstatne menej atraktívne.

Byrokracia okrem toho, že spomaľuje strategické investície a naše ambície v oblasti klímy, bráni aj sociálno-ekonomickej inklúzii. Demonštrácie poľnohospodárov sú jasným príkladom toho, ako sme naše ambície nedokázali prispôbiť potrebám a očakávaniam našich občanov. Tu nejde ani zďaleka iba o problém poľnohospodárstva a na to by mal strategický program pamätať.

Preto som vždy trvala na tom, že ak má byť zelená transformácia úspešná, čo je náš cieľ, musí sa týkať všetkých odvetví. Nesmie sa na nikoho zabudnúť. Priemyselným odvetviam musí poskytovať ozajstné stimuly a záchranné siete. Ľudia musia tomuto procesu veriť a byť schopní sa do neho zapojiť. V opačnom prípade hrozí, že čoraz viac a viac ľudí sa uchýli k extrému, a to paradoxne v čase, keď chceme od ľudí, aby stáli za Európou. To nesmieme dopustiť.

Ďalšou prekážkou, ktorá bráni hospodárskemu rastu, je fragmentácia nášho finančného sektora, presnejšie bariéry kapitálových tokov v celej Únii. Napriek tomu, že ekologické investície získali v posledných rokoch na dôraze, každý rok treba zaplniť medzeru vo výške viac ako 400 miliárd eur, čo je suma, ktorú ani pri zmene nášho prístupu k štátnej pomoci nemožno vykryť iba z verejných financií.

Voľný pohyb kapitálu je jednou zo štyroch základných slobôd jednotného trhu, no po desaťročiach jeho integrácie stále existujú prekážky, ktoré znižujú našu globálnu konkurencieschopnosť.

Ak majú naše podniky a priemyselné odvetvia rásť a inovovať, ponúkať nové pracovné miesta, motivovať našich občanov k väčším úsporám, vytvárať bohatstvo a zaisťovať konkurencieschopnosť Európy, musíme vytvoriť vhodné podmienky a rámce tak, aby naše startupy a MSP zostali v Európe. To znamená dobudovať našu bankovú úniu a našu úniu kapitálových trhov. Ako som už spomínala, prehĺbenie jednotného trhu je vždy otázkou politickej vôle. Nastal čas opäť sa ňou zaoberať, inak riskujeme, že prideme o veľa.

Naším ľudom tak môžeme ukázať, že náš projekt prináša výsledky. Vieme tak riešiť skutočné problémy a pomáhať firmám a rodinám v celej Európe lepšie zvládať drahšie účty, neistoty na trhoch s bývaním a prispieť tým, ktorí majú ťažkosti vyžiť do konca mesiaca. Dokážeme tak zabezpečiť našu dlhodobú konkurencieschopnosť, prosperitu a vedúce postavenie na globálnej scéne.

Pri intenzívnejšej práci na rozvoji nášho jednotného trhu, prijímaní reforiem a prípravách na meniaci sa svet okolo nás musí byť téma rozširovania EÚ o Ukrajinu, Moldavsko, Gruzínsko a krajiny západného Balkánu vždy jednou z priorít nášho strategického a politického programu. V tejto súvislosti je schválenie nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán tým správnym krokom. Je to ďalší dôkaz toho, že jednotný trh zvyšuje našu atraktívnosť. Vďaka nemu sú naši spojenci zo západného Balkánu bližšie k nám, čo posilňuje náš kontinent, našu Úniu, našu európsku cestu a v neposlednom rade aj nás všetkých. Európsky parlament to pochopil, a preto sme spojili sily, aby sa nám to podarilo dosiahnuť v rekordnom čase.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

svoj prejav som začala obavami občanov. Európania však od nás čakajú aj to, že v nasledujúcich piatich rokoch posilníme naše bezpečnostné a obranné zložky v záujme ochrany mieru a demokracie. To, čo sa deje na našich hraniciach, musí byť aj naďalej prioritou nášho programu.

Rusko nepoľavuje vo svojich nezákonných a hrubých útokoch na Ukrajinu. Ukrajine dnes poskytujeme silnú politickú, diplomatickú, humanitárnu, hospodársku a vojenskú podporu. Naše odhodlanie pomáhať Ukrajine musí byť jednoznačné. Musíme urýchliť a zintenzívniť dodávky vybavenia, ktoré potrebuje, vrátane protivzdušnej obrany.

Nesmieme poľaviť.

To isté platí aj o pokusoch Ruska použiť dezinformácie na prekrúcanie vyhlásení a podporu prokremel'ských názorov pred nadchádzajúcimi júnovými voľbami do Európskeho parlamentu. To už nie je len hrozba, to je skutočnosť, ktorej musíme vedieť čeliť. V tejto súvislosti by som Vás opäť rada ubezpečila, že Európsky parlament je pripravený podporiť vás pri potláčaní a riešení akýchkoľvek nekalých pokusov o ovplyvňovanie našich demokratických rozhodovacích procesov všetkými možnými spôsobmi. Tak to nakoniec robil vždy.

Pokiaľ ide o situáciu na Blízkom východe, bezprecedentné útoky iránskych dronov a riadených striel na Izrael môžu vyvolať ďalšie napätie v regióne. Ako Únia budeme aj naďalej pracovať na zmiernení napätia a zabránení tomu, aby táto situácia prerástla do ešte väčšieho krviprelievania.

Európsky parlament minulý rok drvivou väčšinou odhlasoval zaradenie Zboru islamských revolučných gárd do zoznamu teroristických organizácií. Na tom aj naďalej trváme. Vzhľadom na tento znepokojujúci vývoj sa nové sankcie voči Iránu za jeho programy dronov a rakiet považujú za potrebné a opodstatnené.

Situácia v Gaze je aj naďalej zúfalá. Chcem vás ubezpečiť, že Európsky parlament bude pokračovať v snahe o zastavenie paľby. Budeme trvať na prepustení zvyšných rukojemníkov a upozorňovať na to, že činy Hamasu nemôžu zostať nepotrestané. Preto chceme presunúť do Pásma Gazy ďalšiu pomoc, zachrániť nevinné životy a presadiť naliehavú potrebu prijatia riešenia založeného na existencii dvoch štátov, ktoré poskytne Palestínčanom reálne vyhliadky a Izraelu bezpečnosť.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

toto je posledné zasadnutie Európskej rady pred júnovými voľbami. Chcem sa vám poďakovať za tieto naše plodné diskusie a za všetko, čo ste doteraz urobili pre to, aby k voľbám prišlo čo najviac ľudí. A môžete si byť istí, že Európsky parlament bude až do vypršania tohto mandátu pracovať tak, aby slúžil všetkým Európanom.